

*Наукові
перспективи*

Журнал
видається
в рамках
роботи
Видавничої
групи

ISSN 2786-5274 (Print)
DOI:10.52058/2786-5274-2022-4(6)

Людина та суспільство через призму науки

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

№ 4(6) 2022

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук із державного управління»**

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 4(6) 2022

Київ – 2022

**Public scientific Organization «Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences
in Public Administration»**

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

*(Series «Public Administration», Series «Law», Series «Economics»,
Series «Psychology», Series «Pedagogy»)*

Issue № 4(6) 2022

Kyiv – 2022

ISSN 2786-5274 Print
УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4\(6\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4(6))

«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. 2022. № 4(6) 2022. С. 271.

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 06.04.2022, № 3/4-22)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: ПВНЗ Університет Новітніх Технологій, громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- **Балахтар Катерина Сергіївна** - доктор філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов Національного університету ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Бахов Іван Степанович** — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- **Гбур Зоряна Володимирівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- **Дацій Олександр Іванович** — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Дегтяр Олег Андрійович** — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)

- *Журавльова Лариса Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- *Заячківська Оксана Василівна* - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- *Льбіна Анастасія Олександрівна* - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- *Ічанська Олена Михайлівна* - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Кайдашев Роман Петрович* — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Каламаж Руслана Володимирівна* - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- *Кардаш Оксана Любомирівна*, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- *Коваленко Олена Михайлівна* - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- *Корнієнко Петро Сергійович* - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- *Кошова Світлана Петрівна* — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- *Кравчук Володимир Миколайович* — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Литвиненко Віктор Іванович* — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Лич (Назарук) Оксана Миколаївна* - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Марушева Олександра Анатоліївна* - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- *Міхальський Томаш* — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- *Мізюк Вікторія Анатоліївна* – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмайльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- *Миргород-Карпова Валерія Валеріївна* - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- *Новак-Каляєва Лариса Миколаївна* — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- *Орлова Наталія Сергіївна* — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- *Павлов Костянтин Володимирович* — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Помиткін Едуард Олександрович* — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- *Помиткіна Любов Віталіївна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

• *Приходькіна Наталія Олексіївна* - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)

• *Сапожніков Станіслав Володимирович* - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)

• *Сопілко Ірина Миколаївна* - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)

• *Титко Анна Василівна* — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

• *Трушкіна Наталія Валеріївна* - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)

• *Турчинова Ганна Володимирівна* — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

• *Федоренко Владислав Леонідович* — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)

• *Хохліна Олена Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

• *Чернуха Надія Миколаївна* — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

• *Чумак Оксана Володимирівна* - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)

• *Якимчук Аліна Юріївна* — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)

• *Яковицька Лада Савелівна* — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Uhodnikova O.I. <i>INTERACTION ANALYSIS OF THE PUBLIC AND PRIVATE SECTORS IN THE SERVICE MARKETING SYSTEM</i>	10
Вакалюк Т.А., Мінтій І.С., Гаманюк В.А., Іванова С.М. <i>ВРАХУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ПІДГОТОВКОЮ ПЕРЕМОЖЦІВ У КОНКУРСАХ ТА ОЛІМПІАДАХ</i>	22
Гарбар С.В. <i>КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ВИХОВАНOSTІ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	35
Глумакова О.І. <i>ТРУДНОЩІ ФОРМУВАННЯ АУДИТИВНОГО ВМІННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	49
Гончарук В.В., Декарчук М.В., Мартиненко О.М., Сизихін С.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ І МОТИВІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	58
Горицька О.В. <i>МОДЕЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ІНДЕКСНОГО ПІДХОДУ</i>	71
Гук Л.І., Кушка Б.Г. <i>СИСТЕМИ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КАНАДИ (ЗА ПЕДАГОГІЧНИМИ ПОГЛЯДАМИ ЕГЕРТОНА РАЄРСОНА)</i>	82
Замрозович-Шадріна С.П. <i>ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	93
Ключкович Т.В. <i>ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: НОРМАТИВНІ ОСНОВИ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ</i>	101

- Костащук І.І., Білоус Ю.О.** 110
*ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Кириченко В.Г., Березяк К.М., Романишин Ю.Л., Тенькова З.Ю.** 118
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
- Лемко Г.І., Сухай Б.Б.** 131
*ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ НАВЧАННЯ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ*
- Найда Р.Г.** 141
*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН*
- Пасічник О.С., Пасічник О.О.** 150
*ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ
ГІМНАЗІЙ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ*
- Пенькова О.Г., Семенда О.В.** 164
*ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ОГЛЯД
ЛІТЕРАТУРИ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ*
- Розман І.І.** 177
*ЕПІСТЕМОЛОГІЯ: ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ НАУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ*
- Степаненко О.К., Іванишин М.В.** 184
*ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ*
- Трускавецька І.Я., Шапран Ю.П.** 196
*ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК*
- Шапран Ю.П., Шапран О.І.** 206
*УПРОВАДЖЕННЯ ЕНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМУ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ*

- Шевченко С.М.** 221
*ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
(2017-2020 РР.)*

- Шевчук Г.Й., Білецька С.Ю.** 231
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

СЕРІЯ «Економіка»

- Serbov M.G.** 239
*METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF A
SYSTEM INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT OF
TERRITORIES (ON THE EXAMPLE OF THE ESTUARIES OF THE
NORTHERN BLACK SEA REGION OF UKRAINE)*

- Клочко Т.А.** 251
*МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА
ОСНОВІ БЕНЧМАРКІНГУ*

СЕРІЯ «Право»

- Дехтярьов Є.В.** 258
*ПРАВОВИЙ РЕЖИМ РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ, ВИЛУЧЕНИХ У ХОДІ
ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ НА ПІДСТАВІ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ*

УДК 001.891

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4\(6\)-164-176](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4(6)-164-176)

Пенькова Оксана Георгіївна доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу, Уманський національний університет садівництва, 20305, м.Умань, вул.Інститутська, 1, тел.: (04744) 3-18-24, <https://orcid.org/0000-0002-7213-9824>

Семенда Ольга Володимирівна кандидат економічних наук, доцент, старший викладач кафедри маркетингу, Уманський національний університет садівництва, 20305, м.Умань, вул.Інститутська, 1, тел.: (04744) 3-18-24, <https://orcid.org/0000-0002-6690-645X>

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація. Огляд літератури в дослідницькому світі є ключовим компонентом будь-якої наукової роботи і як метод дослідження актуальний як ніколи. Метою будь-якого огляду літератури є узагальнення аргументів та ідей наявних знань у певній галузі, дає напрям, яким слід рухатися для досягнення успіху. Дослідники регулярно переглядають літературу створену іншими у певній галузі, це допомагає оцінити та синтезувати відповідні дослідження і зв'язати їх з власним дослідницьким питанням. Огляд літератури набагато більше, ніж короткий виклад усієї наявної літератури, він підтверджує важливість проблеми, на яку спрямоване дослідження, визначає основні ідеї дослідницького питання та демонструє їх взаємозв'язок.

Огляд літератури можна охарактеризувати як систематичний спосіб збору та синтезу попередніх досліджень. Ефективний і добре проведений огляд як метод дослідження створює міцну основу для набуття знань і сприяння розвитку теорії. Інтегруючи висновки та точки зору з багатьох емпіричних досліджень, огляд літератури може вирішувати питання дослідження з такою силою, яку не має жодне дослідження.

Систематичний огляд літератури став найвищим стандартом синтезу доказів і є важливим для прийняття рішень, оскільки вони допомагають надати докази того чи теорія спрацює уникнувши помилок на практиці. Оглядам традиційної літератури часто бракує ретельності і вони проводяться спеціально, а не за певною методологією. В статті розглянуто огляд літератури як методологія проведення дослідження та запропоновано огляд різних типів, а також деякі рекомендації щодо того, як проводити та оцінювати літературні

джерела. Зазначено недоліки та надано рекомендації щодо опублікування огляду літератури.

Ключові слова: наукові дослідження, методологія дослідження, огляд літератури, систематичний огляд, напівсистематичний огляд, інтегративний огляд.

Penkova Oksana Georgievna Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Marketing, Uman National University of Horticulture, 20305, Uman, Institutskaya Street, 1, tel .: (04744) 3-18-24, <https://orcid.org/0000-0002-7213-9824>

Semenda Olha Volodymyrovna PhD in Economics, Associate Professor, Senior Lecturer, Department of Marketing, Uman National University of Horticulture, 20305, Uman, 1 Institutka Street, tel .: (04744) 3-18-24, <https://orcid.org/0000-0002-6690-645X>

THEORETICAL FUNDAMENTALS OF CONDUCTING SCIENTIFIC RESEARCH BY GRADUATES OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS: REVIEW OF LITERATURE AS A METHODOLOGY OF EXPERIENCE

Abstract. A review of the literature in the research world is a key component of any scientific work and as a research method is more relevant than ever. The purpose of any review of the literature is to summarize the arguments and ideas of existing knowledge in a particular field, gives direction in which to move to succeed. Researchers regularly review literature created by others in a particular field, which helps to evaluate and synthesize relevant research and link it to their own research. The literature review is much more than a summary of all available literature, it confirms the importance of the problem addressed by the research, identifies the main ideas of the research question and demonstrates their relationship.

A review of the literature can be described as a systematic way of collecting and synthesizing previous research. An effective and well-conducted review as a research method provides a solid basis for acquiring knowledge and promoting the development of theory. By integrating findings and perspectives from many empirical studies, a literature review can address research issues with a force that no other study has.

A systematic review of the literature has become the highest standard of evidence synthesis and is important for decision-making because it helps provide evidence of whether a theory will work without avoiding errors in practice. Reviews of traditional literature often lack diligence and are conducted specifically, rather than according to a specific methodology. The article discusses the literature review as a methodology for conducting research and offers a review of different types, as well as some recommendations on how to conduct and evaluate literature sources. Shortcomings are noted and recommendations for publishing a literature review are

provided.

Keywords: scientific research, research methodology, literature review, systematic review, semi-systematic review, integrative review.

Постановка проблеми. Огляд літератури узагальнює, аналізує, оцінює та синтезує відповідну літературу в певній галузі досліджень. Він висвітлює, як знання розвивалися в цій галузі, що вже було зроблено, що є загальновизнаним, що з'являється та яким є поточний стан з певної теми. Крім того, огляди літератури виявляють прогалини в сучасних знаннях, тобто не досліджені або недостатньо досліджені області. Побудова дослідження на основі наявних знань є будівельним матеріалом усієї наукової дослідницької діяльності, незалежно від дисципліни. Тому огляд літератури є пріоритетом для всіх науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існують деякі рекомендації щодо проведення оглядів літератури, які пропонують зарубіжні вчені, наприклад, описові чи інтегративні огляди запропоновані Рой Ф. Баумейстером та Марк Р. Лірі [1], Джефф Вонгом, Тріш Грінхолгом, Гілл Весторпом, Жанетт Бекінгем і Рей Поусон [2], систематичні огляди і мета-аналіз - Алессандро Лібераті, Дуглас Г. Альтман, Синтія Малроу, Майк Кларк, Йос Клейнен, Девід Мохер [3], Жаклін Девіс, Керрі Менгерсен, Сара Беннет і Лотарингія Мазероль [4], інтегративний огляд – Річард Дж. Торрако [5]. Були також деякі спроби розробити рекомендації спеціально для досліджень бізнесу або управління – Р.В. Палматіє, М.Б.Х'юстон, Дж.Халланд [6], Д.Тренфілд, Д.Ден'єр, П.Смарт [7]. Розглядаючи та синтезуючи різні типи оглядів літератури в статті розглянуто ширший погляд, узагальнюючи та інтегруючи різні рекомендації.

Мета статті – розгляд та рекомендації щодо різних типів оглядів літератури як методу дослідження.

Виклад основного матеріалу. Термін «огляд літератури» означає огляд фактичних або науково-популярних книг, статей та інших документів, опублікованих на певну тему. Загалом, огляд літератури - це:

- повний фон літератури в межах зацікавленої тематики [8];
- критичний компонент дослідницького процесу, який забезпечує глибокий аналіз нещодавно опублікованих результатів досліджень у конкретно визначених сферах інтересів [9];
- письмовий документ, який представляє логічно аргументований випадок, заснований на всебічному розумінні поточного стану знань про тему дослідження [10, с.4].

Існують різні типи оглядів літератури, включаючи ті, які зосереджені виключно на методології, концептуальні та дослідницькі. Незалежно від типу огляду літератури чи кількості джерел, які він містить, значущі огляди літератури мають подібні характеристики. Літературний огляд, на самому фундаментальному рівні, є оригінальною роботою, заснованою на широкому

критичному розгляді та синтезі відповідної літератури з певної теми. Як дослідження на конкретну тему, воно організоване за ключовими темами чи висновками, які мають вести до висвітлення досліджуваного питання.

Огляд літератури є обов'язковою частиною будь-якого наукового проекту. Він має бути достатньо повним і не обмежуватися кількома журналами, кількома роками чи конкретною методологією дослідження. Добре проведений огляд літератури повинен вказати на те, чи вже були висвітлені початкові дослідницькі питання в літературі, чи є нові більш цікаві дослідження і чи слід змінювати початкові завдання дослідження у світлі результатів проведених досліджень [11].

Традиційним способом огляду літератури часто бракує ретельності та систематичності, що в результаті призводить до хибних припущень в дослідженнях. Коли науковці вибирають докази, на яких будують свої дослідження, ігноруючи дослідження, які вказують на інший бік, можуть виникнути проблеми з отриманням невірних результатів [12].

Огляди літератури корисні для процесу вдосконалення навичок письма та розуміння обраної теми. Крім того, огляд літератури частково дає відповіді на питання досліджуваної теми, уточнює та перевизначає можливі дослідницькі завдання. Завершуючи огляд літератури, дослідник гарантовано не повторить дослідження, яке проводилося багато разів у минулому, і не повторюватиме помилки минулих дослідників.

Розгляд попередньої літератури є важливим для всіх наукових дисциплін і всіх дослідницьких проектів. Читаючи статтю, незалежно від дисципліни, автор починає з опису попередніх досліджень, щоб зіставити та оцінити область дослідження, щоб вказати на мету дослідження та обґрунтувати дослідницьке питання та гіпотези. Це зазвичай називають «оглядом літератури», «теоретичною базою» або «дослідницьким фоном». Однак, щоб огляд літератури мав цінність, як і будь-яке інше дослідження, необхідно виконати відповідні кроки та вжити заходів, щоб переконатися, що огляд є точним. Цінність наукового огляду залежить від того, що було зроблено, що було знайдено та від чіткості звітності. Залежно від мети огляду дослідник може використовувати ряд стратегій, стандартів і рекомендацій для проведення огляду літератури.

Для ряду дослідницьких питань огляд літератури може бути найкращим методологічним інструментом, для надання відповідей по досліджуваній науковій тематиці. Огляди корисні, коли дослідник хоче оцінити теорію або докази в певній області або перевірити обґрунтованість чи точність певної теорії чи конкуруючих теорій. Цей підхід може бути вузьким - при дослідженні впливу двох конкретних змінних або зв'язку між ними, і широким - при дослідженні сукупних доказів у певній області дослідження. Крім того, огляд літератури корисний, коли метою є вивчення певної проблеми дослідження. Як правило, цей вид огляду літератури проводиться для оцінки стану знань з певної теми. Його можна використовувати для створення програм досліджень, виявлення прогалин у дослідженні або просто для обговорення певного питання.

Огляди літератури також можуть бути корисними, якщо метою є розвиток теорії дослідження, у цьому випадку огляд літератури є основою для побудови нової концептуальної моделі теорії, і коли метою є складання карти розвитку конкретної галузі дослідження. Однак важливо зазначити, що залежно від мети огляду літератури, методи, які слід використовувати, будуть відрізнятися.

Існує ряд рекомендацій щодо оглядів літератури, залежно від використаної методології, необхідної для досягнення мети, усі типи можуть бути корисними для досягнення цілі (табл. 1)

Таблиця 1

Підходи до оглядів літератури

Підхід	Систематичність	Напівсистематичний	Інтегративний
Типове призначення	Синтез та порівняння доказів	Огляд області дослідження та відстеження розвитку з часом	Критика і синтез
Дослідницькі питання	Конкретні	Широкі	Вузькі або широкі
Стратегія пошуку	Систематичність	Може бути систематичним або ні	Зазвичай не має систематичності
Характеристики зразка	Кількісні статті	Наукові статті	Дослідницькі статті, книги та інші опубліковані тексти
Аналіз та оцінка	Кількісний	Якісний/кількісний	Якісний
Приклади внеску	Докази впливу Теорія для практиків	Стан знань Теми в літературі Історичний огляд Програма дослідження Теоретична модель	Класифікація Теоретична модель або структура

Підходи до огляду літератури можуть бути якісними, кількісними або мати змішаний тип залежно від етапу та потреби. Широкі типи включають систематичний огляд, напівсистематичний огляд та інтегративний огляд. За відповідних обставин усі ці стратегії можуть бути суттєвою допомогою, щоб відповісти на конкретне питання дослідження. Однак слід зазначити, що існує багато інших форм огляду літератури і елементи різних підходів часто поєднуються. Оскільки ці підходи досить широкі, вони можуть потребувати подальшої адаптації для конкретного дослідницького проекту.

Систематичний огляд літератури - розроблений як спосіб систематичного, прозорого та відтворюваного синтезу результатів досліджень і його називають золотим стандартом серед оглядів. Незважаючи на всі переваги цього методу,

його використання не було надто поширеним у бізнес-дослідженні. Систематичний огляд можна пояснити як дослідницький метод і процес для визначення та критичної оцінки відповідних досліджень, а також для збору та аналізу даних. Метою систематичного огляду є виявлення всіх емпіричних доказів, які відповідають заздалегідь визначеним критеріям включення, щоб відповісти на конкретне дослідницьке питання або гіпотезу. Використовуючи систематичні методи під час огляду статей упередженість можна звести до мінімуму, забезпечуючи таким чином надійні висновки, на основі яких можна робити власні висновки та приймати рішення [3].

Часто, але не завжди, для інтеграції результатів включених досліджень використовуються статистичні методи, такі як мета-аналіз. Мета-аналіз - це статистичний метод об'єднання результатів різних досліджень для зважування та порівняння і виявлення закономірностей, розбіжностей, які з'являються в контексті кількох досліджень на одну й ту саму тему [13]. За допомогою підходу мета-аналізу кожне первинне дослідження абстрагується та кодується, а результати згодом перетворюються на загальну метрику для обчислення загального розміру ефекту. Однак, щоб мати можливість виконати мета-аналіз, включені дослідження повинні мати загальні статистичні показники (розмір ефекту) для порівняння результатів. Тому мета-аналіз досліджень з різними методологічними підходами є складним завданням.

Проведення систематичного огляду має кілька переваг. З його допомогою можна визначити чи є ефект постійним у дослідженнях і дізнатися, які майбутні дослідження необхідно провести, щоб продемонструвати ефект. Метод також можна використовувати для виявлення рівня дослідження або характеристики вибірки, наприклад, чи показують дослідження, проведені в одному контексті, значно відрізняються від результатів, проведених в інших контекстах.

Напівсистематичний огляд або наративний підхід до огляду розроблений для тем, які концептуалізувалися по-різному та вивчалися різними групами дослідників у різних дисциплінах, і які перешкоджають повному процесу систематичного огляду [14]. Переглянути кожну окрему статтю, яка може бути релевантна темі, просто неможливо, тому потрібно розробити іншу стратегію. Окрім мети огляду теми, напівсистематичний огляд часто розглядає, як дослідження у вибраній галузі просунулися з часом або як тема розвивалася через дослідницькі традиції. Загалом, огляд спрямований на виявлення та розуміння всіх потенційно релевантних досліджень, які мають значення для науковця, а саме його дослідження і синтезувати їх за допомогою мета-розповідей замість вимірювання величини ефекту. Однак, охоплюючи широкі теми та різні типи досліджень, процес дослідження має бути прозорим і мати розроблену дослідницьку стратегію, яка дасть змогу читачам оцінити, чи були аргументи на користь зроблених суджень обґрунтованими для обраної теми з

методологічної точки зору.

Для аналізу та синтезу результатів напівсистематичного огляду можна використовувати ряд методів. Ці методи часто мають схожість з підходами, які використовуються в якісних дослідженнях загалом. Наприклад, тематичний або контент-аналіз є широко використовуваною технікою і може бути застосований як метод виявлення, аналізу та звітності у тексті.

Цей тип аналізу може бути корисним для виявлення теоретичних точок зору чи загальних проблем у межах конкретного дослідження для визначення компонентів теоретичної концепції. Потенційним внеском може бути здатність скласти план по галузі дослідження, синтезувати стан знань і створити план для подальших досліджень або можливість надати історичний огляд або хронологію подій по конкретній темі.

З підходом напівструктурованого огляду тісно пов'язаний *інтегративний* або критичний підхід. Порівняно з напівструктурованим оглядом, інтегративний зазвичай має іншу мету з визначенням оцінки, критики та синтезу літератури з теми дослідження таким чином, що дасть змогу розробити нові перспективні теорії [5]. Більшість інтегративних оглядів літератури призначені для розгляду досліджених у минулому тем або нових, що виникають. У разі уже досліджуваних тем метою використання методу інтегративного огляду є огляд бази знань, критичний огляд і потенційне переосмислення, а також розширення теоретичних основ конкретної теми в міру її розвитку. Що стосується нових тем, мета полягає скоріше у створенні початкових або попередніх концептуалізацій та теоретичних моделей, а не у перегляді старих моделей. Цей тип огляду часто вимагає більш творчого збору даних, оскільки зазвичай мета полягає не в тому, щоб охопити всі коли-небудь опубліковані статті на цю тему, а в тому, щоб об'єднати точки зору та ідеї з різних областей дослідження.

Загальна мета аналізу даних в інтегративному огляді полягає в тому, щоб критично проаналізувати та вивчити літературу і основні ідеї та взаємозв'язки проблеми. Слід зазначити, що для цього потрібно, щоб дослідники володіли розвиненими навичками концептуального мислення.

Інтегративний метод огляду має вдосконалювати знання і теоретичні основи, а не висвітлювати простий огляд чи опис області дослідження, тобто дослідження повинно створювати нову концептуальну теорію. Якісно проведені інтегративні огляди можуть зробити важливий і значний внесок у сферу досліджень.

Визначити, який підхід найбільше підходить для конкретного типу огляду, може бути складно, питання дослідження та конкретна мета визначають правильну стратегію використання. Систематичний огляд є, мабуть, найбільш точним підходом до збору статей, оскільки є впевненість, що всі відповідні дані були охоплені, цей підхід застосовується для вузького кола дослідження, і він може бути неможливим для всіх типів проектів. У цьому може бути корисним напівсистематичний огляд, хоча методологія систематичних оглядів є простою і вимагає дотримання правил і стандартів, процес напівсистематичного огляду

потребує адаптації до конкретного проекту. Часто дослідникам потрібно розробити власні стандарти та детальний план, щоб забезпечити точне висвітлення відповідної літератури, щоб мати можливість відповісти на запитання дослідження. Коли справа доходить до інтегративного огляду, то він є ще більш принциповим і вимагає більше відповідальності та навичок від дослідників, оскільки існує менше стандартів та рекомендацій, на які можна покладатися при розробці стратегії. Якщо успішно провести інтегративний огляд і зробити внесок у нову концептуальну модель чи теорію, результат буде значним і цінним.

Незалежно від того, який підхід буде використано для проведення огляду літератури, необхідно зробити ряд кроків. Розглянемо основні етапи та важливі питання, пов'язані з проведенням огляду літератури (табл. 2).

Таблиця 2

Питання, які слід розглянути

<i>Етап 1: проектування</i>
– Чи потрібний обраний огляд? – Яка потенційна аудиторія? – Яку конкретну мету та дослідницькі запитання потрібно розглянути? – Яким є відповідний метод використання конкретної мети? – Яка стратегія пошуку для обраного конкретного огляду? (включаючи пошукові терміни, бази даних, критерії включення та виключення тощо)
<i>Етап 2: проведення</i>
– Чи працює план пошуку, розроблений на першому етапі, для отримання потрібного результату чи він потребує коригування? – Який практичний план відбору статей? – Як буде документуватися процес пошуку та відбору? – Як буде оцінюватися якість процесу пошуку та відбору?
<i>Етап 3: аналіз</i>
– Який тип інформації необхідно абстрагувати для досягнення мети конкретного огляду? – Який тип інформації необхідний для проведення конкретного аналізу? – Яким чином рецензенти будуть визначати якість дослідження? – Як цей процес буде задокументовано?
<i>Етап 4: структурування та написання рецензії</i>
– Чи чітко вказана мета та необхідність обраного огляду? – Які стандарти звітності підходять для обраного конкретного огляду? – Яку інформацію необхідно включити в огляд? – Чи є рівень наданої інформації достатнім і відповідним для оцінки читачами? – Результати чітко представлені та пояснені? – Чи чітко повідомлено про внесок огляду?

Проведення літературного огляду - важка праця, адже тема має бути цікавою як для автора так і для читача. Тому доцільно врахувати інші огляди літератури, які вже існують, щоб оцінити кількість досліджень, а також

сформулювати та чітко визначити мету, обсяг та конкретне завдання дослідження, яке розглядатиметься. Це важливі дії, оскільки вони допоможуть визначити, який підхід буде найкращим.

Після визначення завдання дослідження та розгляду загального підходу до огляду необхідно розробити стратегію пошуку для визначення відповідної літератури. Процес включає вибір пошукових термінів і відповідних баз даних, а також визначення критеріїв включення та виключення. Тут необхідно прийняти ряд важливих рішень, які будуть мати вирішальне значення і в кінцевому підсумку визначать якість огляду. Пошуковими термінами можуть бути слова або фрази, які використовуються для доступу до відповідних статей, книг і звітів. Ці терміни мають ґрунтуватися на словах і поняттях, які мають безпосереднє відношення до досліджуваного питання. Залежно від мети огляду та досліджуваного завдання, пошукові терміни можуть бути широкими або вузькими.

Майже всі початкові літературні пошуки дають в результаті великий обсяг матеріалів, тому потрібна стратегія, щоб визначити, які насправді є релевантними. Критерії включення до огляду повинні керуватися обраним питанням дослідження. Критеріями, які можна розглянути та які зазвичай використовуються, є, наприклад, рік публікації, мова статті, тип статті та видання. З точки зору якості дослідження, прийняття рішення щодо критеріїв включення та виключення є одним із найважливіших кроків під час проведення огляду. Однак важливо відзначити необхідність надати аргументацію щодо всіх зроблених рішень, повинні бути логічні й обґрунтовані мотиви. Залежно від цих рішень дослідження може закінчитися різними результатами та висновками. Наприклад, вибравши лише деякі конкретні журнали, роки чи навіть пошукові терміни, щоб спробувати обмежити пошук, можна отримати дуже хибну або спотворену вибірку та відсутні дослідження, які були б релевантними для конкретно обраного випадку або навіть суперечили б іншим дослідженням. Практичний підхід полягає в тому, щоб записати всі рішення, щоб читач міг зрозуміти, як література була ідентифікована, проаналізована, синтезована та висвітлена. Це слід робити перед фактичним проведенням огляду.

Після визначення мети, конкретних питань дослідження та типу підходу настав час розпочати проведення фактичного огляду. При проведенні огляду доречним є пілотне випробування процесу та протоколу огляду. Перевіривши пошукові терміни та критерії включення на меншій вибірці, процес можна відкоригувати перед виконанням основного огляду. Зазвичай процес коригують кілька разів, перш ніж фактично вибрати остаточний. Важливо зазначити, що для відбору статей доцільно використовувати двох рецензентів, щоб забезпечити якість.

Фактичний відбір може здійснюватися кількома способами, залежно від характеру та обсягу конкретного огляду. Залежно від того, скільки статей буде

отримано, будуть доречні різні підходи. Рецензенти можуть повністю прочитати кожну статтю, яка з'являється в пошуку - це дуже корисний, але трудомісткий підхід. Іншим варіантом може бути зосередженість на методи дослідження або висновках, а третій варіант - проводити рецензування поетапно, спочатку читаючи реферати та роблячи вибір, а потім читаючи повнотекстові статті, перш ніж зробити остаточний вибір. Після того, як це буде зроблено та зібрані початкові статті або інша відповідна література, тексти мають бути повністю перевірені, щоб переконатися, що вони відповідають критеріям включення. Як додаткову стратегію, посилання у вибраних статтях також можна проаналізувати, щоб визначити інші статті, які потенційно можуть бути релевантними. Протягом цього часу процес включення та виключення окремих статей має бути ретельно задокументований.

Після огляду літератури та відбору статей до розгляду проведеться аналіз. Тобто після відбору дослідних матеріалів слід використовувати стандартизований засіб абстрагування відповідної інформації з кожної статті. Анотовані дані можуть бути у формі описової інформації, наприклад, про автора, роки публікації, тему чи тип дослідження, або у формі висновків. Він також може мати форму концептуалізації певної ідеї чи теоретичної перспективи. Важливо, що це має бути зроблено відповідно до мети та завдання дослідження конкретного огляду, а форма буде різною. Якщо метою є публікація в науковому журналі, це вимагає детального опису процесу. Залежно від огляду можуть бути використані різні методи аналізу, які є більш-менш прийнятними. Не залежно від методу аналізу, важливо забезпечити відповідність відповіді на обране дослідницьке запитання. Наприклад, якщо метою є оцінка доказів впливу програм лояльності, використання мета-аналізу є найбільш доцільним. З іншого боку, якби метою було розробити теоретичну модель або структуру для клієнтського досвіду, то мета-аналіз був би не прийнятним вибором, скоріше, слід використовувати методiku аналізу, придатну для інтегративних оглядів.

Залежно від підходу, оглядову статтю можна структурувати по-різному і вона вимагатиме різного типу інформації та різного рівня деталізації. Хоча оглядові статті можна написати декількома способами, але все ж таки існують певні узагальнення. Очікується, що всі автори будуть дотримуватись загальноприйнятих підходів проведення дослідження. Необхідно описати процес оформлення огляду та методу збору літератури, тобто те, як література була ідентифікована, проаналізована, синтезована та висвітлена автором. В такому випадку читач буде мати можливість оцінити якість та достовірність результатів.

Літературні огляди можна оцінити: якісний огляд літератури повинен продемонструвати відповідну стратегію відбору статей і збору даних та ідей, а також запропонувати щось цінне, крім викладу попередніх досліджень, має бути корисним для науковців і практиків. Однак оцінка різних типів оглядів

літератури може бути складною. Залежно від того, чи це систематичний, напівсистематичний чи інтегративний огляд, можуть діяти різні стандарти.

Хоча є багато аргументів на користь проведення огляду літератури, опублікування результатів може бути складною. Під час проведення огляду літератури дослідники допускають помилки, які перешкоджають оприлюдненню результатів, а саме:

- не достатньо детально описано, як проводився огляд літератури, що унеможливило оцінку якості;
- у прагненні зменшити розмір вибірки, щоб полегшити обробку даних, занадто обмежений пошук, в результаті включена невелика кількість журналів і вузький період або ж виключені статті з суміжних галузей, які могли б бути релевантними для конкретного огляду;
- дослідники, які проводили огляд, не можуть чітко представити та пояснити результати огляду;
- найпоширенішою помилкою є те, що огляди літератури не можуть надати справді цінного внеску.

Дуже часто огляди літератури є просто описовими підсумками досліджень, проведених за певні роки, з описом такої інформації, як кількість опублікованих статей, охоплені теми, проаналізовані цитати, представлені автори та, можливо, використані методи, без проведення будь-якого глибинного аналізу.

Висновки. Огляди літератури відіграють важливу роль як фундамент для всіх видів досліджень. Вони можуть бути основою для розвитку знань, створювати керівні принципи для теорії та практики, надавати докази ефекту і, якщо вони якісно проведені, мають здатність зароджувати нові ідеї та напрямки для певної галузі. Таким чином, вони є основою для майбутніх досліджень. Оскільки оцінка якості наявних статей може бути складним завданням, слід дотримуватися простих рекомендації щодо того, як проводити ретельні огляди літератури та якісні і цінні дослідження.

Література:

1. Баумайстер Рой Ф., Лірі Марк Р. Написання оглядів розповідної літератури. *Огляд загальної психології*. №1. 1997. С.311-320. Режим доступу: DOI: 10.1037/1089-2680.1.3.311
2. Вонг Г., Грінхол Т., Весторп Г., Бекінгем Дж., Поусон Р. Стандарти публікації RAMESES: огляди мета-розповіді. *BMC Medicine*. №11. 2013. Режим доступу: DOI: 10.1186/1741-7015-11-20
3. Лібераті А., Альтман Д., Малроу С.,...Мохер Д. Заява PRISMA щодо звітності про систематичні огляди та мета-аналіз досліджень, які оцінюють заходи охорони здоров'я: пояснення та розробка. *Annals of Internal Medicine*. №151. 2009. с.65. Режим доступу: DOI:10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00136
4. Девіс Дж., Менгерсен К., Беннет С., Мазероль Л. Перегляд систематичних оглядів і мета-аналізу соціальних досліджень через різні принти. *SpringerPlus*. №3. 2014. с.511. Режим доступу: DOI:10.1186/2193-1801-3-511
5. Торрако Р. Написання оглядів інтегративної літератури: рекомендації та приклади. *Огляд розвитку людських ресурсів*. № 4. 2005. с.356-367. Режим доступу: DOI: 10.1177/1534484305278283

6. Палматіє Р.В., Х'юстон М.Б., Халланд Дж. Оглядові статті: мета, процес і структура. *Журнал Академії маркетингових наук*. №46. 2018. с.1-5. Режим доступу: DOI:10.1007/s11747-017-0563-4

7. Тренфілд Д., Деньєр Д., Смарт П. До методології розробки обґрунтованих фактичних знань з управління за допомогою систематичного огляду. *Британський журнал менеджменту*. №14. 2003. с.207-222. Режим доступу: DOI:10.1111/1467-8551.00375

8. О'Горман К., Макінтош Р. *Методи дослідження для бізнесу та менеджменту: посібник із написання дисертації* (2-е видання). Оксфорд: Goodfellow Publishers. 2015.

9. Хаузер Дж. *Медсестринське дослідження читання, використання та створення доказів* (4-е видання). Берлінгтон, Массачусетс: Джонс і Бартлетт. 2018.

10. Мачі Л., МакЕвой Б. Огляд літератури: *Шість кроків до успіху* (2-е видання). Таузенд Оукс, Каліфорнія: Корвін. 2012.

11. Бхаттачерджі А. Суспільствознавчі дослідження: принципи, методи та практика. *Збірник підручників*. 2012. Режим доступу: http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/3

12. Вебстер Дж., Ватсон Р. Аналіз минулого для підготовки до майбутнього: Написання огляду літератури. *MIS Quarterly*. №26(2). 2002. Режим доступу: https://web.njit.edu/~egan/Writing_A_Literature_Review.pdf

13. Савчук В.К., Гакі П.К. Метааналіз як метод підвищення доказів результатів дослідження. *Науковий вісник*. №290. 2018.

14. Ньюман М., Гоф Д. Систематичні огляди в освітніх дослідженнях: методологія, перспективи та застосування. *Springer VS*, Вісбаден. 2020. Режим доступу: https://doi.org/10.1007/978-3-658-27602-7_1

References:

1. Baumeister, R.F., & Leary, M.R. (1997). Napysannia ohliadiv rozpovidnoi literatury [Writing narrative literature reviews]. *Ohliad zahalnoi psykholohii - Review of General Psychology*, 1, 311-320. Retrieved from DOI: 10.1037/1089-2680.1.3.311[in England].

2. Wong, G., Greenhalgh, T., Westhorp, G., Buckingham, J., & Pawson, R. (2013). Standarty publikatsii RAMESES: ohliady meta-rozpovidi [RAMESES publication standards: Meta-narrative reviews]. *BMC Medicine - BMC Medicine*, 11. Retrieved from DOI: 10.1186/1741-7015-11-20 [in England].

3. Liberati, A., Altman, D.G., Mulrow, C., & Moher, D. (2009). Zaiava PRISMA shchodo zvitnosti pro systematychni ohliady ta meta-analiz doslidzhen, yaki otsiniuiut zakhody okhorony zdorovia: poiasnennia ta rozrobka [The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: Explanation and elaboration]. *Annals of Internal Medicine - Annals of Internal Medicine*, 151, 65. Retrieved from DOI:10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00136 [in England].

4. Davis, J., Mengersen, K., Bennett, S., & Mazerolle, L. (2014). Perehliad systematychnykh ohliadiv i meta-analizu sotsialnykh doslidzhen cherez rizni prynty [Viewing systematic reviews and meta-analysis in social research through different lenses]. *SpringerPlus - SpringerPlus*, 3, 511. Retrieved from DOI:10.1186/2193-1801-3-511 [in England].

5. Torraco, R.J. (2005). Napysannia ohliadiv intehrativnoi literatury: rekomendatsii ta pryklady [Writing integrative literature reviews: Guidelines and examples]. *Ohliad rozvytku liudskykh resursiv - Human Resource Development Review*, 4, 356-367. Retrieved from DOI: 10.1177/1534484305278283[in England].

6. Palmatier, R.W., Houston, M.B., & Hulland, J. (2018). Ohliadovi statii: meta, protses i struktura [Review articles: Purpose, process, and structure]. *Zhurnal Akademii marketynhovykh nauk - Journal of the Academy of Marketing Science*, 46, 1-5. Retrieved from DOI: 10.1007/s11747-017-0563-4 [in England].

7. Tranfield, D., Denyer, D., Smart, P. (2003). Do metodolohii rozrobky obgruntovanykh faktychnykh znan z upravlinnia za dopomohoiu systematychnoho ohliadu [Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review]. *Brytanskyi zhurnal menedzhmentu - British Journal of Management*, 14, 207-222. Retrieved from DOI: 10.1111/1467-8551.00375 [in England].
8. O’Gorman, K., & MacIntosh, R. (2015). *Metody doslidzhennia dlia biznesu ta menedzhmentu: posibnyk iz napysannia dysertatsii* [Research methods for business & management: A guide to writing your dissertation] (2nd ed.). Oxford: Goodfellow Publishers [in England].
9. Houser, J., (2018). *Medsestrynske doslidzhennia chytannia, vykorystannia ta stvorennia dokaziv* [Nursing research reading, using, and creating evidence] (4th ed.). Burlington, MA: Jones & Bartlett [in England].
10. Machi, L., & McEvoy, B. (2012). *Ohliad literatury: Shist krokiv do uspiyku* [The literature review: Six steps to success] (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Corwin [in England].
11. Bhattacharjee, A., (2012). *Suspilstvoznachchi doslidzhennia: pryntsypy, metody ta praktyka* [Social science research: Principles, methods, and practices]. *Zbirnyk pidruchnykiv - Textbooks Collection*. Retrieved from http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/3 [in England].
12. Webster, J., & Watson, R. (2002). Analiz mynuloho dlia pidhotovky do maibutnoho: Napysannia ohliadu literatury [Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review]. *MIS Quarterly - MIS Quarterly*, 26(2). Retrieved from https://web.njit.edu/~egan/Writing_A_Literature_Review.pdf [in England].
13. Savchuk, V. K., & Gaki, P. K. (2018) Metaanaliz yak metod pidvyshchennia dokaziv rezultativ doslidzhennia [Meta-analysis as a method of increasing evidence of study results]. *Naukovyi visnyk - Scientific Bulletin*, 290. [in Ukrainian].
14. Newman, M., Gough, D. (2020). *Systematychni ohliady v osvitynikh doslidzhenniakh: metodolohiia, perspektyvy ta zastosuvannia* [Systematic Reviews in Educational Research: Methodology, Perspectives and Application]. Springer VS - Springer VS, Wiesbaden. Retrieved from https://doi.org/10.1007/978-3-658-27602-7_1 [in England].